

for at min Afstemning i denne Sag ikke skulde blive misforstaaet, da jeg jo ikke turde gaa ud fra, at Alle havde havt Veilighed til at høre mine Udtalelser under Finantslovens første Behandling.

Berg: Denne Fastsettelse af Aldersgrænsen for unge Karle, som kom ind ved 2den Behandling, anser jeg for en absolut Forbedring og en Klargjørelse af Lovforslagets Tanke. Jeg har ikke kjendt, i alt Fald kan jeg ikke erindre det, at Bevillingsmyndigheden nogenstinde har bevilget det, der blev bevilget til Folkehøiskolerne, til Drenge paa 15 Aar. Man var gaaet ud fra, at Folkehøiskolerne vare for voksne Mennesker, og Alderen for voksne Mennesker finder jeg det meget naturligt at sætte for Karle til 18 Aar og for Piger til 16. De Betragtninger, som ere anførte for det Forslag, der er tillet af 15 ærede Medlemmer, af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1te Valgkreds, vise tydelig nok, at det er Hensigten at komme til at sammenblende to Slags Skoler, Forsættelses-skoler og Folkehøiskoler. Der er maaske 15 og 15 til, der dele den Betragtning; men jeg vilde dog beklage, hvis Folkethinget gjennemsnitlig delte den. Det er to Slags Skoler, og derfor burde de efter min Formening holdes hver for sig. Naar de nu sætte 17 Aar, altsaa sætte Aldersgrænsen ned; saa vil det sige, at de ikke vilde give Mellemrum for Børn i Almindelighed efter Konfirmationsalderen til praktisk at uddanne deres Legeme i den borgerlige Syssel, inden de atter opstikke den gamle og tage fat paa en fornyet Uddannelse som mere modne Mennesker. Jeg tror, at det er meget betænkeligt saaledes at indbyde dem i saa ung en Alder dertil. Jeg antager, at det er meget Saa, der komme paa Skolen i en Alder af 18 Aar; Gjennemsnitsalderen er endnu ikke saa lidt højere. Fattige Børn kunne i Reglen heller ikke komme paa Skolen; naar de ere 17 Aar; selv med denne Understøttelse; de skulle gjerne have tjent Lidt og have Lidt tilovers, inden de komme paa Høiskolen, for ved Siden af Understøttelsen at kunne holde sig paa Skolen i nogen Tid. Begynde de derimod først uden at have uddannet sig til egentlig legemligt Arbejde, saaa de let Lyft til at fortsætte med deres videre Uddannelse paa forskjellig Maade uden at blive rodfæstede i det, som det gjælder om for de Flestes Bedkommende, den praktisk borgerlige Syssel. Derfor det var Meningen, at 18 Aar skulde sættes som Reglen, vilde jeg endog have sat den højere. Det er min Overbevisning, at naar vi sætte 18 Aars

Alderen, vil det langtfra blive Tilfældet for de Flestes Bedkommende eller endog blot for en væsentlig Del af dem; det er blot en Lavaldet. Betragtningen for at sætte 18 Aar er efter min Mening den: Høiskolen er for de voksne Mennesker, Forsættelses-skolerne ere efter deres Karakter og Natur for Barndommen eller den fortsatte Barndom. Det stemmer med Forslaget, som er forelagt om Almueskoler, hvortil et saadant Forslag knytter sig, og det stemmer ogsaa med selve Navnet. Det er to Slags Spørgsmaal. At sammenblende dem vil fordærve det ene og det andet og navnlig svække Folkehøiskolen. Der kan komme Folk paa 17 Aar til Høiskolerne efter vort Forslag, de ere ikke ubelukkede; men de Høiskoler, der tage mod dem, faae lade være med at beregne dem med Hensyn til den Understøttelse, de kunne faae, og det forekommer mig, at det er absolut rigtig. Fædrene til Eleverne i 17 Aars Alderen ere nemlig Folk, der godt selv kunne holde dem der. Den Fattige, der skal have Understøttelse, maa søge den i en ældre Alder, naar han skal have Noget til Hjælp. Men hvad vil det nu sige, at de vilde hjælpe Forsættelses-skolerne ved at modtage dem i 17 Aars Alderen? Forsættelses-skoler kunne jo egentlig oprettes i enhver Landsby i Landet. En større Landsby kan samle en halv Snes Mænd eller Drenge Sommer og Vinter; Undervisningstiden er ikke nærmere fastsat; men jeg antog rigtignok, at det efter Loven skulde være den almindelige daglige Undervisningstid. Men det er ganske vist ikke nærmere præciseret, saa det kan stubbes ned til 3-4 Timer om Dagen. Skulde vi saa lave en Lov, der gav Afgang til for enhver Landsby i Landet, der kan samle en halv Snes Drenge, Børn af velhavende Folk, der have Raad til at lade Børnene spadsere i 17 Aars Alderen, at oprette en Skole, der skaffede Net til at faae disse 300 Kr. og en vis Del af Lærerlønnen o. s. v.? Det synes jeg ikke er rigtig. Saa maa det underkastes en ganske anden Undersøgelse, og saa maa vi se, hvad man kan gjøre for de ca. 3-400,000 skolepligtige Børn, eller for den Del af dem, der ville fortsætte udover Konfirmationsalderen. Hold det for sig selv. Jeg mener, at det er at gaa lavere end forvarligt, og end yderligere at svække den egentlige Karakter af Folkehøiskolen. Og naar det ærede Medlem for Aarhus Amts 1te Valgkreds (Bjørnbal) sagde: Ja, vi komme de Små til Stude, og det er de Små, vi ville understøtte, saa siger jeg: Nei, det er slet ikke de Små, vi ville understøtte. Det er ikke en Lov, der